

Universitätsbibliothek Paderborn

**Martini Bonacinae, Sacr. Theologiae, Ac I. V. D. Vticensis
Episcopi, Tractatus De Legitima Svmmi Pontificis
electione, iuxta Summorum Pontificum, praesertim
Gregorij XV. & Sanctiss. D. N. Urbani ...**

Bonacina, Martino

Lvgdvni, 1637

I. De electione per scrutinium, seu per scrutinium, & accessum. In hoc puncto explicabo conditiones ad electionem per scrutinium, vel per scrutinium, & accessum requisitas.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10669

obtinuerit, seu iuxta conventionem, vel statutum. Electio per inspirationem fit suffragiis omnium, nemine dissentiente. Electio per compromissum contingit, dum Electores inter se non conveniunt, & ob id alium, vel aliquos eligunt, ut electio ipsius iudicio, vel arbitrio fiat, has omnes electionis formas servari permittit Gregor. XV. & electionem alia ratione factam irritat, ut patet ex §. *matura*, & §. *quod si electio*. Addi posset quarta creandi Pontificem forma, quæ fieri potest à Papa, designando, seu eligendo successorem. Has singulas electionis formas seorsim maioris perspicuitatis gratiâ explicare decreui in quatuor punctis proximè sequentibus.

PVNCTVM I.

De electione per scrutinium, seu per scrutinium, & accessum. In hoc puncto explicabo conditiones ad electionem per scrutinium, vel per scrutinium & accessum requisitas.

SVMMA RIVM.

- 1 *Electio per scrutinium requirit debitum suffragiorum numerum.*

I 3

2 *Suffra*

134 *De Electione legitima*

- 2 *Suffragium iam latum, an reuocari possit?*
- 3 *Suffragium in quo plures nominati sunt, irritum est.*
- 4 *Electio fieri debet per secreta suffragia.*
- 5 *Suffragium quandónam dicatur secretum.*
- 6 *Electio facta per adorationem inualida est.*
- 7 *Electio valida est etiamsi Cardinalis retulerit quod in suo suffragio continetur.*
- 8 *Electio an valida sit, dum Cardinalis suum suffragium alijs ostendit antequam illud clauderet.*
- 9 *Electio valida est etiamsi aliqui tulerint sua suffragia aperta, is tamen cui lata sunt non fuit electus, sed alius.*
- 10 *Electio an vitietur ob duo, vel tria suffragia aperta.*
- 11 *Electio inualida est, dum quis seipsum eligit, & ipsius suffragium complet numerum ad electionem requisitum.*

VNICA PROPOSITIO.

1 **Q**uatuor saltem conditiones in electione per scrutinium necessariae sunt. Prima est, vt adsit debitus suffragiorum numerus, debitus autem numerus consistit in suffragiis duarum partium Cardinalium in Conclauis existentium, siue ad hunc numerum

rum perueniatur in solo scrutinio, vel in scrutinio, & accessu simul; nam *in bulla Gregor. XV.* dicitur, *suffragia duarum ex tribus partibus Cardinalium in Conclauis presentium in scrutinio, seu scrutinio, & accessu.* An autem in numero suffragiorum computari possit suffragium, quod electus sibi tribuit, constabit ex infra dicendis *conditione 4. num. 14.*

2 Quæres utrum is qui suum suffragium tulit, possit illud reuocare, & alium eligere. Respondeo negatiuè dum suffragium in calice positum est. Ratio est, tum quia eligens iam functus est munere suo, & electo per huiusmodi suffragium acquisitum est aliquod ius, licet non plenum, nec perfectum; tum quia nemo mutare potest consilium in alterius præiudicium, dum res non est integra, sed inchoata, *l. nemo, ff. de reg. iur.* tum quia huiusmodi mutatio, & reuocatio damnum Ecclesiæ afferre posset, hoc enim pacto protrahi & differri posset electio in qua periculum est in mora *cap. cum inter uniuersas, de electione*: ita Glossa, Ioannes Andreas, & Panormit. *in cap. unico verb. occultis, ut Ecclesiastica beneficia*, Syluester *verbo electio 2. quæst. 4.* Miranda *in manuali Prelatorum, tom. 2. q. 23. art. 24.* Rodriquez *tomo 2. quæst. 51. art. 7.*

3 Secunda conditio est, ut in schedula scrutinij,

tinij, vel accessus, plures non nominentur, alioquin suffragium irritum est, licet postea in accessu liberum sit illi qui huiusmodi suffragium cum plurium nominatione in scrutinio tulit, eligere vnum ex nominatis in primo scrutinio, vel ad alium accedere, qui in scrutinio ab vno saltem nominatus fuerat, vt patet ex eadem Gregorij bulla, ibi: *Nulli autem tam in schedula scrutinij, quàm accessus plures nominare liceat, alioquin suffragium, in quo plures fuerint nominati, nullum sit; accedere tamen vni ex nominatis à se in dicta schedula, vel alij, dummodo aliquod aliud suffragium in eodem scrutinio tulerit non prohibeatur, & in numero Cardinalium in Conclauis presentium numeretur.*

4 Tertia est, vt electio fiat per suffragia schedularum secreta, alioquin irrita est electio, nam in præfata Gregorij bulla, dicitur, *Quòd si electio aliter, quàm per secreta schedularum suffragia duabus ex tribus partibus Cardinalium in Conclauis presentium in scrutinio, seu scrutinio, & accessu, electi suffragio non computato, celebrata fuerit, nulla sit, & inualida, eo ipso absque vlla declaratione, & ita electo nullum ius tribuat, &c.* Garzias part. 5. cap. 4. n. 183. & sequentibus.

5 Sed modò dubium est, quandònam suffragia schedularum dici possint secreta. Respondeo, dici secreta, dum obsignata sunt, ita
vt

vt ab aliis communiter deprehendi nequeat, quod in ipsis est. Ratio est, tum quia secretum contra distinguitur, à publico, patente & notorio, sed quamdiu suffragium est obsignatum, non est publicum, patens, & notorium; ergo est secretum, oppositum enim oppositas habet rationes, *l. fin. ff. de legat.* tum quia suffragia ideo obsignari iubentur, vt suffragator deprehendi non possit; ergo tandiu suffragium est secretum, quamdiu suffragium ita obsignatum est, vt nomen suffragatoris communiter cognosci non possit ab iis, qui schedulam præ manibus habent.

6 Ex dictis sequitur, Primò inuvalidam esse electionem hoc tempore factam per adorationem; tum quia huiusmodi electio non fit per secreta suffragia; electio enim per adorationem olim fiebat præuio tractatu de speciali persona, non solum informatiuo, & consultiuo, sed etiam inclusiuo, vel exclusiuo; deinde sequebatur salutatio, & veneratio, deinde apertum & publicum scrutinium, quo singuli suffragium apertè proferebant, profitebantur, & protestabantur; tum quia præcipuus Gregorij XV. scopus, & finis in hac constitutione fuit, formam eligendi per adorationem auferre, & abrogare; quamuis enim forma electionis per adorationem

I 5 non

non sit intrinsecè mala, nec iuri naturæ aduerfetur (singuli enim ipsius actus, si per se precisè spectentur, mali non sunt, vt patet eos singillatim perpendenti, & examinanti, alioquin tot Cardinales integerrimi, & Pontifices Doctissimi hoc non permisissent:) nihilominus iure merito abrogata fuit propter incommoda quæ ipsam conſequebantur, nempe inquietudo animi, diuifio factionum, præcipitatio deliberationis, & conſiliorum, inæqualis conditio Cardinalium ad Pontificatum, imò perpetua exclusio nonnullorum à Pontificatu, priuatio libertatis ferendi ſuffragia, periculum ſimoniacæ conuentionis, & ſimilia quæ non minus fuſè, & prolixè, quàm eruditè 28. quæſtionibus proſequitur Sopranus *de electione Pontificis lib. 4. part. 2.*

7 Secundò ſequitur validam eſſe electionem, etiamſi aliquis Cardinalium aliis retulerit, quod in ſchedula continetur; ſuffragium enim ſchedulæ adhuc ſecretum eſt, vt colligitur; tum ex allatis rationibus; tum quia fieri poteſt, vt aliud in ſchedula ſcriptum ſit, aliud voce, & ore proferatur; tum quia teſtamentum non deſinit eſſe clauſum, & ſecretum, etiamſi teſtator aliis ſignificet diſpoſitionem in eo contentam; ergo etiam ſuffragium ſchedulæ, non deſinit eſſe ſecretum, quamuis

quamuis suffragator indicet contenta in sua schedula; aliud enim est suffragium, seu contenta in suffragio nō manifestari, aliud ipsummet suffragium schedulæ secretum esse; suffragium schedulæ in se, & materialiter loquendo secretum remanet, etiamsi suffragator manifestet contenta in schedula; nam per huiusmodi manifestationem nihil additur, vel detrahitur suffragio schedulæ, & Summus Pontifex non absolutè, & simpliciter irritauit quamlibet electionem factam per suffragia non secreta, sed eam quæ fit per suffragia schedularum non secreta, vbi notanda sunt illa verba *schedularum non secreta*, ita Garzias *de benef. part. 5. cap. 4. num. 196.* vbi in simili adducit declarationem sacre Congregationis.

Tertiò sequitur validam esse electionem, etiamsi contentum in suffragio reuelatum fuerit conuento signo, seu nota aliqua ex conuentione superaddita, seu contra signo; quamuis enim reuelans grauiter peccet, & excommunicatione puniatur in bulla Gregor. XV. nihilominus electio valida est, quia suffragium schedulæ adhuc secretum est.

8 Addunt *Nauar. consil. 9. de elect.* Rodriguez *tom. 2. q. 51. art. 9.* & *Sopran. lib. 4. cap. 8. quest. 2. & 3.* Miranda *q. 23. art. 29.* electionem validam esse, etiamsi suffragium aliis Cardinalibus

bus

bus demonstratum sit, antequam clauderetur; electio enim adhuc dicitur facta per suffragia schedularum secreta, id est clausa, & obsignata, non verò aperta, publica, & patentia. Hæc opinio probabilis est, quamvis opposita non careat probabilitate; tum quia suffragium demonstratum pluribus effectum est publicum, nec per occlusionem, & sigillum superadditum publicitatem amittit; tum quia aliud est electionem fieri per suffragia clausa, aliud per secreta; præfata electio diceretur facta per suffragia clausa, non per secreta, ita Garzias *de beneficijs p. 5. cap. 4. num. 193.*

9 Quartò sequitur, validã esse electionem, si nonnulli suffragia aperta, & non obsignata tulerunt, sed is, cui data fuerunt suffragia aperta, electus non fuit, sed alius. Ratio est, tum quia electio istius facta est per suffragia secreta, cum suffragium illud apertum, non ad electionem istius, sed alterius pertineret; tum quia quemadmodum vt electio vitietur ob simoniam, opus est vt simonia influat in electionem; ita vt electio vitietur ob suffragia aperta, & non secreta, opus est, vt suffragia aperta influant in electionem; alioquin electio non dicitur facta per suffragia non secreta, ita Nauar. & Sopran. *locis statim citandis;* Miranda *in Manuali tom. 2. q. 23. art. 19.*

10 Rogabis vtrum electio vitietur, ob duo, vel tria suffragia aperta, seu non secreta; *Nauar.tom. 1.conf. 9.num. 3.de electione*, *Rodriquez quest.regular.tom. 2.quest. 51.art. 9.Miran.tom. 2.quest. 23.art. 19. Sopran.quest. 1.& sequentibus.* & alij in simili loquentes de electione Regularium facienda per secreta suffragia, iuxta dispositionem Concilij Tridentini *sess. 25. c. 6. de regular.* asserunt electionem non vitari, & subuerti, etiamsi vnus, vel duo suffragium apertum, & non obsignatum ferant, nisi hoc publicè constaret, & permetteretur à Capitulo. Ratio ipsorum est, primò, quia factum vnus aut plurium, toti Capitulo, seu Collegio nocere non debet; secundò, quia alioquin in vnus, vel alterius potestate positum esset quamcunque Romani Pontificis electionem turbare; quisque enim posset suffragium apertum ferre, & secuta electione alicuius, qui sibi non probatur, opponere vitium suffragij non secreti. Tertiò, quia illud vitium irritam reddit electionem, quòd culpa electi committitur, hoc autem vitium non committitur culpa electi, cùm ipse inscius sit talis vitij, vt suppono, nullum enim vitium imputari potest culpæ illius, qui præfatum vitium ignorabat: peccatum enim non est, nisi sit voluntarium: voluntarium autem esse non potest, vbi deficit cognitio.

Hinc

Hinc præfati Doctores inferunt præfatam electionem validam esse, nisi fortè toti Collegio constet, de suffragio aperto. Tunc dicitur aliquid constare toti Collegio, seu notum esse toti Collegio, seu fieri Collegio vidente, aut consentiente, seu collegialiter, dum omnes hoc sciunt, & præterea sciunt hoc sciri ab aliis; quamobrem, si omnes quidem aliquid sciant, sed nesciant idem ab aliis scire, non dicitur sciri collegialiter, sed potius singulariter; consequenter illud dicitur secretum toti Collegio, sicut notorium illud dicitur, non quod centum, mille, & plures sciunt, si singulariter sciunt; sed quod quis ita scit, ut sciat etiam ab aliis sciri.

Sed mihi respondendum videtur, cum distinctione, vel is qui electus fuit, habuit sufficientem numerum suffragiorum, præter illa aperta, vel non habuit: si habuit sufficientem numerum suffragiorum, præter illa aperta, probabile est electionem validam esse, quia dicitur facta per secreta schedularum suffragia; aperta enim superflua sunt, ut suppono, nec electioni aliorum obesse debent; si verò non habuit numerum sufficientem, sed suffragia aperta numerum sufficientem cum aliis constituebant, existimo electionem invalidam esse, quia dicitur aliter facta, quàm per secreta suffra

suffragia ; facta enim fuit non solum per suffragia secreta , verum etiam per non secreta , etiamsi forte Capitulum capitulariter ignoraret ; ignorantia enim Capituli non efficit , vt suffragia schedulerum aperta , secreta sint ; ita Garzias *de benefic. part. 5. cap. 4. num. 184. & 193.*

Ad primam rationem in contrarium. Respondeo primò , vitium vnus , vel plurium non nocere toti Capitulo , ita vt totum Capitulum puniri debeat , sed solum ipsimet delinquentes. Respondeo secundò vitium vnus , vel plurium in præfato casu non nocere toti Capitulo , vel Collegio , sed non prodesse , quia ipsorum suffragium non sufficit ad electionē.

Ad secundam respondeo , cuilibet competere ius turbandi electionem , quæ legitimè facta non fuit , præsertim si electio nondum completa fuit ; completa verò , & absoluta electione , credendum non est , præsertim alleganti propriam turpitudinem , vt suprà dixi , cum Baldo , & aliis *cap. inter dilectos de donat. & l. mercenale m. C. de condit. ob turp. caus.*

Ad tertiam respondeo , electionem aliquando irritari , non solum ob culpam electi , verum etiam ob defectum formæ substantialis , sine culpa electi contingentem.

II Quarta conclusio est , vt nullus seipsum eligat.

eligat. Ratio est primò, quia Gregorius X. in §. *numerum*, & in §. *quod si electio*, decernit neminem posse sibi suffragium dare, & huiusmodi suffragium computandum non esse in duabus ex tribus partibus Cardinalium in Conclavi præsentium requisitis, quamvis ipsemet electus computandus sit in numero Cardinalium, consequenter si sexaginta Cardinales computato electo in Conclavi existant, is qui obtinuit quadraginta suffragia; censetur legitimè electus, modò sibi suum suffragium non dederit, alioquin non est legitimè electus defectu debiti numeri; suffragium enim proprium non prodest; ob id in præfato casu, in quo quis habuit quadraginta suffragia, aperiendum est suffragium electi, ut cognoscatur an ipse sibi suffragatus sit.

Secundò, quia nemo sibi sumere debet honorem, sed qui vocatur à Deo, tanquam Aaron *ad Hebr. 5.*

Tertiò, quia nemo debet oriri à se ipso, *cap. in Scripturis 8. quest. 1.*

Quartò, quia suffragiis confertur potestas, & iurisdictio; sed nullus potest sibi iurisditionem dare; ergo neque potest sibi suffragium dare, seu eligere: minor probatur, quia interdantem, & acceptantem, necessaria est distinctio, *l. 1. ff. de auctor. tutorum, & cap. finali, de constitut.*

stitut. nec vllus potest seipsum producere, electus autem ad aliquam dignitatem, cense-
tur moraliter, & ciuilitur productus, quoad
illam dignitatem ad quam electus est: ex quo
licet inferre suffragium, quo quis ante Gre-
gorianam constitutionem se ipsum eligebat,
non profuisse, nec computatum fuisse in nu-
mero suffragiorum, sicut neque modo com-
putatur, licet in numero eligentium com-
putetur nunc persona ipsa quæ se ipsam eli-
git, aliàs verò non computabatur, & ob id
ipsius suffragium non proderat positiuè, sed
negatiuè, quatenus eligens seipsum, non com-
putabatur in numero eligentium, sicque mi-
nor suffragiorum numerus ad electionem suf-
ficiebat, ita Romanus *consil.* 227. Gondislaus
Villadiego *de orig. & potest. Cardin. quest.* 5.
num. 24. Panormit. & alij, quos citat & sequi-
tur Gambarara *de potest. legati, lib.* 9. *num.* 140. Na-
uarr. *lib.* 1. *consil.* 6. *num.* 4. *de elect.* Miranda *in*
Manuali tom. 2. *quest.* 23. *art.* 15. Albanus
quest. 18. *de Cardinalibus.* Azorius 2. *part. lib.* 4.
cap. 5. *quesito* 8. Emanuel Rodriquez *tom.* 2.
quest. regular. quest. 53. *art.* 12. *sub finem.* Sopran.
in tract. de elect. Pontificis, lib. 4. *cap.* 8. *quest.* 5.
contra Bartholomeum Soccinum asserentem
absolutè electionem sui valere, & votum pro
se ipso in electione computandum esse, &

K   contra

contra Bart. *l. si consul. ff. de adopt.* existimantem aliquem posse seipsum eligere, dum facultas eligendi pluribus commissa est, non verò quando vni tantum est demandata, *l. si mandauero, §. si tibi. ff. mandato*; quæ sententia probabilis mihi videtur præcisa Gregorij XV. constitutione. Ratio est, quia dum facultas eligendi pluribus commissa fuit electio fit à communitate, à qua singulares personæ seorsim sumptæ inadæquatè distinguuntur; & hæc distinctio sufficit ad collationem dignitatis, & iuxta istam distinctionem, facilè solui possent rationes aliorum DD. præcisa illa, quæ ex Gregorij Bulla desumitur, & est præcipuum quartæ conditionis fundamentum.

P V N C T V M II.

De electione per compromissum.

S V M M A R I V M.

- 1 *Compromissum de consensu omnium Cardinalium fieri debet.*
- 2 *Electio per compromissum, valida non videtur, nisi Cardinales compromittentes consentiant,*